

מרים מנדלוביץ
אמא ל-4 מירושלים
עובדת בהוראה בתיכון
בעלה עובד ולומד בערב בכולל
של 'אחוות תורה'

מירי קוסובר
אמא ל-10 מבני ברק
מפיקת וידאו דוקומנטרי חרדי
בעלה לומד בכולל פוניבז'
וגם לומד בבית

מנור טבשי
אמא ל-4 מבני ברק
מנהלת שיווק בבית הספר סיעוד מוחות
בעלה מצעירי האברכים
בכולל חזון איש

אתמול הם חזרו
ללמוד בבית
הכנסת. מצד אחד
שמחתי, מצד שני
היה לי חבל. בעלי
היה יושב ולומד
באמצע הסלון,
הרגשתי שהחלום
שלי מתגשם,
שהילדים רואים
את אבא יושב
ולומד תורה
באמצע הסלון.
פשוט חלום

צילום: אחוות תורה

"התפילה רק מתחזקת: שימשיך להשפיע על הבית". אירוע הוקרה לנשות אברכים

מירי: הבנים אצלנו צוחקים שליל שבועות הוא הלילה הכי קצר שהם לומדים בו. הם עושים חשבון של שעות עד שמסיימים לאכול את סעודת החג, וטוענים שזה יוצא פחות מסדר בוקר רגיל בשיבה. אנחנו אוכלים סעודה חלבית, מסיימים יחסית מהר והבנים הולכים ללמוד. הם מתחברים לזה. מכינים להם כמובן גם פינוקים לקידוש של הבוקר.

מירי: שבועות תמיד היה בשבילי חג של תפילה. תמיד הייתה לי את התפילה בלב שהלוואי שבעלי יחזור לכולל, שנהיה בית של תורה, שנגיש את הייחודיות והשמחה, שתהיה לנו אהבת תורה. מאז שבעלי לומד בכולל, התפילה רק מתחזקת, שזה ימשיך להשפיע על כל הבית, שהלימוד יפתח את הלבבות של כולנו ליראת שמיים, לאהבת תורה, שנזכה לכבד את לומדי התורה ולהתקרב להקב"ה, ולעשות הכי טוב שיכולים לעשות בעולם.

מצד אחד שמחתי ומצד שני היה לי חבל. בעלי היה יושב ולומד באמצע הסלון, הרגשתי שהחלום שלי מתגשם, שהילדים רואים את אבא יושב ולומד תורה באמצע הסלון. פשוט חלום.

מהו חג השבועות בשבילך?

מנור: כל השנים היינו מקשטים את הבית ואופים כל מה שאבא הכי אוהב. הוא המלך של החג הזה. אלו ימים מאד גדולים אצלנו בבית ויש המון התעסקות סביב העניין. דווקא השנה מתחיל קצת להתפסס לי כי אני נמצאת בעומס עבודה מאד גדול ובגלל הקורונה כולם היו סביבי בבית ואני מרגישה נורא עייפה ושחוקה. קשה לעשות חגיגה גדולה כמו שהייתי רוצה. מקווה שבערב החג ארגיש פתאום הארה או אשמע הרצאה ואזור כוחות להפוך את החג לבלתי נשכח כפי שנהגתי לעשות.

ומה פחות. בסוף מה שנהיה ברור עוד יותר הוא שהדברים הרחנניים הולכים איתנו תמיד.

מירי: אצלנו התקופה לא השפיעה הרבה. כשלימוד התורה לא תלוי בבית מדרש, במיקום מסוים או במסגרת מסוימת - גם בתקופות הזוויות כמו התקופה הזו אפשר להמשיך בשגרה שפויה שמהווה עוגן לכל הבית.

מירי: היה מדהים. הם למדו מהבית בכל מיני אמצעים טכנולוגיים. זה היה כף גדול. התורה הגיעה הביתה, פתאום הייתה תורה גם בבית ולא רק בכולל. אתמול הם חזרו ללמוד בבית הכנסת.

לחיים מצומצמים של אברך בבני ברק זה מספיק לנו. כשאני נתקלת במשפחה של בנארם תורני שעובד כל היום לפרנסתו ובערב הולך ללמוד - אני מתפעלת ומתמלאת הערכה. יש אנשים עובדים שהם אברכים בכל רמ"ח וש"ס. במובן מסוים אני מרגישה שהם הגשימו את האידאל, שהם "נירמלו" את זה, הפכו את חיי התורה לדבר מושג.

מירי: קודם כל, אני רוצה לומר לנשים שהבעלים שלהן גם עובדים וגם לומדים, שרוב יהודי העולם בעבר היו אנשים כאלו שמשלבים. צריך לתת לו את התמיכה והשמחה על כך שהוא הולך ללמוד תורה. מצד שני, צריך לזכור כל הזמן שהחיוב ללמוד תורה הוא שלו. אנחנו יכולות להיות שותפות. אם נשמח ונעודד - נוכל לעזור. אם נלחץ - נפסיד.

התורה הגיעה לסלון

כאשת אברך שלומד תורה, מה הגמרא בשבילך?

מנור: פעם אחת עשו אצלנו סיור מטעם העבודה לקבוצת מנכ"לים גדולה בבני ברק, וכחלק מהסיור ביקרנו בתלמוד תורה ולמדנו דף גמרא. זו הייתה הפעם הראשונה בה קלטתי מה הוא לומד כל היום. היו אלף דיונים על כל מילה, ואמרתי לעצמי: אמאל"ה איך הוא אוהב ראש, איך הוא מצליח להבין. פתאום הבנתי כמה קשה זה יכול להיות עבורו. הבנתי שזה לא סתם לבוא ולפתוח ספר. זה באמת לימוד עם עומק, כזה שצריך להיות בו מאד מרוכז ומונה. הערכתי אותו פי כמה מאז. הבנתי עוד יותר עד כמה צריך להיות רענן ליום לימוד.

זכינו בדבר הכי יקר בעולם. אני מרגישה שהם שמחים עם זה. חשוב להבין שהם גדלים במקום בו היה מבייש אותם אם המצב לא היה כך, זה אולי היתרון לגדול ממש בתוך בני ברק, כך הם משתייכים למקום שזה הסטנדרט.

מירי: אני שואלת אותו על הלימוד ומתווכחת איתו לפעמים. כשהיינו צעירים הוא קרא לי פעם שאבוא לעזור לו עם איזה חישוב של פיתגורס שהסתבך לו, אני זוכרת את החוויה המשותפת הזו עד היום. בצורת החיים שלנו זה באמת המרכז של הבית, אני מרגישה חלק אינטגרלי מזה.

מירי: גמרא? לא. ממש לא. אבל כן תנ"ך. אנחנו לומדים יחד ספרי נביאים שלא הספקתי ללמוד בסמינר. תנ"ך ומוסר. אבל יש לי בית של בני ויש לנו הרבה גמרא בבית ברוך השם, אז אני לגמרי מתחברת.

השתנה משהו כעת בתקופת הקורונה?

מנור: לא השתנה הרבה. הוא היה יותר בבית והיה מאתגר יותר לאפשר לו ללמוד בשקט, כשכל הילדים עלינו. אבל התקופה שולחת אותנו לדרך עם תובנות מחודדות יותר לגבי מה חשוב